

Wanneer men deze aanwijzingen volgt bij de methode door den heer BUYTENDIJK beschreven, heeft men meer kans op bruikbare microfoto's.

Het beste advies echter, dat ik geven kan aan dengene, die van plan is, tijd, geld en goed humeur aan de microfotografie te wagen, is NEUHAUSS' boek te bestudeeren.

Met coll. groeten verblijf ik

Uw Dw.

Amsterdam, 2 Maart 1907.

W. M. DE VRIES.

HET ONTSTAAN VAN TUBERCULOSE IN DEN TOP DER LONGEN.

Aan den heer D. REINDERS.

Geachte Collega,

Met groote belangstelling heb ik uw verhandeling: „Over het ontstaan van de tuberculose in den top der longen in het *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* van 23 Februari 1907 gelezen.

Ik kan evenwel niet nalaten eenige bedenkingen te opperen tegen den gang van uw betoog. Zooals Gij vermeldt, heeft men getracht de dispositie van den longtop te verklaren, of althans in verband te brengen met relatieve anaemie bij rechtopgaande houding van den volwassen mensch, en Gij vraagt naar aanleiding daarvan: „Wie heeft echter deze anaemie gezien? Zijn er geen zenuwen in de long voor de regeling van den bloedstoevoer?”

Op de laatste vraag zal ik het antwoord schuldig blijven als doende niets ter zake, maar wat het bestaan van een *relatieve* anaemie betreft, moet ik U verwijzen naar een verhandeling door mij gepubliceerd in Band I van het *Zeitschrift für Tuberc. und Heilsüchtenwesen*, onder den titel: „Tuberculose, Blutfüllung und Blut”. Ik heb daarin, uit gegevens aan de physiologie ontleend, aangetoond, dat de longtop minder rijk aan bloed moet zijn dan de rest der longen. Dit feit in verband met een aantal andere algemeen bekende feiten, waarop ik de aandacht in genoemde verhandeling heb gevestigd, laten wel geen twijfel meer toe aan de opvatting, dat de praedispositie voor tuberculose van den longtop bij den volwassen mensch, afhankelijk is van zijn relatieve anaemie.

Het zij mij vergund U ten slotte op een fout in den logischen gedachten-gang van uwe verhandeling te wijzen, waardoor uw opvatting allen grond verliest.

Gij zegt op pag. 525: „De vergroeiingen van de pleurabladen aan den top zijn bovendien een bewijs voor het bestaan eener verbinding van beide lymph-gebieden”.

Die verbinding is noodig om den tuberkelbacil in den gelegenheid te stellen van uit de hals-lymphklieren in den longtop te komen, maar Gij ziet hierbij over het hoofd, dat deze verbinding eerst tot stand komt, nadat de longtop tuberculeus is: bij gezonde longen vergroeien de pleurabladen niet.

Met collegiale hoogachting

Leiden, 1 Maart 1907.

H. W. BLÖTE.
